

1700 Yaşındaki 'Kybele' Ana Vatanına Döndü

Bolluk ve bereketin sembolü, “ana tanrıça” Kybele, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ait olduğu topraklara getirildi. - 13.12.2020

Tarih öncesi dönemlerde bolluğun ve bereketin sembolü, koruyucusu olduğuna inanılan “ana tanrıça” Kybele heykeli, yaklaşık 60 yılın ardından Türkiye'ye geri getirildi.

Kültür ve Turizm Bakanlığının Twitter hesabı üzerinden yaptığı paylaşımda, “Doğduğu topraklara hasret 60 yılın ardından Kybele, nihayet Türk Hava Yolları (THY) uçağı ile Türkiye'de. Bu toprakların mirasına bir bir sahip çıkmaya devam edeceğiz.” ifadelerine yer verildi.

Türkiye'den kaçak yollarla İsrail'e götürülerek satılan, uzmanlarca M.S. 3. yüzyıla tarihlendirilen Kybele, onbinlerce kilometre yolculuğun ardından ABD'den ana vatanına ulaştı.

Bakanlığın yoğun çalışmaları sonucu, THY'ye ait Turkish Cargo tarafından ücretsiz taşınan 1700 yıllık eserin tanıtımını, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy bugün yapacak. İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilenecek olan adak heykeli Kybele, daha sonra Afyonkarahisar'a yeni yapılacak müzeye taşınacak

Bereket ve bolluğun sembolü

Prehistorik dönemlerden itibaren Akdeniz havzasında özellikle Anadolu'da bereket ve bolluğun sembolü ve koruyucusu “ana tanrıça” olarak tapınılan Kybele'nin iki yanındaki aslanlar, doğa ve hayvanlar üzerindeki hakimiyetini sembolize ediyor.

Antik dönem sosyal ve dini yaşamında kişilerin olmuş ya da olmasını diledikleri istekleriyle ilgili ya da inandıkları tanrısal varlığı onurlandırmak üzere tanrı ya da tanrıçalara adak sunarken tanrıyı onurlandırmak üzere tapınaklar ya da kutsal alanlara

sunulan materyaller “adak objesi” olarak değerlendirilirdi. Kişinin sosyal ve ekonomik statüsüne göre adak objeleri, basit bir taş parçasından gösterişli bir heykele kadar farklılık gösterebiliyordu.

Sideropolisli Asklepiades'in Oniki Tanrı Ana'ya sunduğu, bir adak heykeli olarak tarihte bilinen Kybele'nin yazıt bölümünde, “Hermeios’un oğlu Sideropolis'li Asklepiades adağı Oniki Tanrı Ana'ya dikti” ifadesi yer alıyor.

Türkiye'den 1970'li yıllarda İsrail'e kaçırılan Kybele heykelinin, tipolojik özelliği, kullanılan mermerin cinsi, işçiliği ve yazıtından edinilen bilgiler ışığında kuvvetle Anadolu kökenli olduğu anlaşıyor.

Önce İsrail'e ardından ABD'ye

Türkiye'den kaçak yollarla İsrail'e ulaşan Roma dönemi eseri Kybele, burada bir İsrail vatandaşı tarafından satın alındı. Yurt dışına çıkarmak üzere 2016'da İsrail makamlarına başvuruda bulunan ve eseri elinde bulunduran kişi, heykelin Anadolu kökenli olduğunu beyan etti.

İsrail makamlarının eser fotoğraflarını Türkiye'ye iletmesiyle takibe başlayan Kültür ve Turizm Bakanlığı, eser ABD'ye ulaşmak üzereyken Anadolu kökenli olduğunu bildirdi. Ancak eser sahibinin heykeli bir müzayede evi aracılığıyla satmak istemesi üzerine Bakanlık ABD makamlarından bu satışın durdurulmasını talep etti.

Eseri elinde bulunduran kişi, bu takibin ardından kendi malı olduğunu beyan ettiği heykele iyi niyetli bir alıcı olarak sahip olduğunu belirterek ABD'de dava açtı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Türkiye'nin New York Başkonsolosluğu Kybele'nin iadesi konusundaki karşı iddialarını mahkemeye taşıdı. Eserin, 1964'te Afyonkarahisar'da yapılan bir yol çalışmasında bulunan ve ilin müzesinde sergilenen Kovalık eserlerine tipolojik benzerliğinin İstanbul Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü uzmanlarınca bilimsel raporla vurgulanması üzerine, kolluk kuvvetleri koordinasyonunda, Afyonkarahisar Müzesi Müdürlüğüne eserlerin çıktığı düşünülen bölgede 1960-1970'li yıllarda yaşayan şahısların bilgisine başvuruldu.

İfadesine başvuru alan kişilerden birinin, kaçırılan Kybele heykelinin fotoğrafını görmeden tarif emesi ve diğer benzer heykel fotoğraflar arasından seçmesi, eserin Türkiye'de bulunduğunun destekleyici kanıtını oluşturdu. İfadeler ve elde edilen belgeler sonucu, Konya'da yaşayan bir şahsın o dönem tarihi eser kaçakçılığı yaptığı belirlenirken, Konya Müzesi Müdürlüğüne bulunan savcılık belgeleriyle Afyonkarahisar'da anılan bölgede

kaçakçılık eylemleri ve benzer eserlerin yasa dışı edinimine ilişkin ek deliller sağlandı.

Bilimsel kanıtlar ve eserin ortaya çıkarıldığı yıllarda bölgede yaşayan görgü tanıklarının ifadeleri ile Afyonkarahisar'daki kaçakçılık olaylarına ilişkin belgeler, benzersiz eserin Türkiye'ye ait olduğunu doğruladı.

Türkiye'nin hızlı ve titiz takibi sonucu, ABD'de dava görölmeye başlamadan eser sahibi heykeli uzlaşmacı bir tavırla Türkiye'ye iade etmeyi kabul etti.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA